

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА –
СИСТЕМНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ
(обов'язкова дисципліна)**

освітньо-наукова програма	Економіка
спеціальність	051 Економіка
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
освітній ступінь	доктор філософії

ПОЛТАВА

2021 - 2022 н.р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Економіка підприємства – системно-функціональний контекст
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	Викладач Макаренко Петро доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НААН України Контакти: ауд 475, навч.корпус№4 тел. (0532) 56-98-24 e-mail: mpm0907_1949@ukr.net
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Спеціальність	Освітньо-наукова програма Економіка спеціальність 051 Економіка галузь знань 05 Соціальні і поведінкові науки
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік дисциплін, які передують вивченню дисципліни «Економіка підприємства – системно-функціональний контекст» складається із: Методика та організація підготовки і написання дисертації Англійська мова для науковців; Бібліографія, інформаційний пошук та інтелектуальна власність; Стратегія стійкого розвитку в глобальному середовищі; Стратегічні напрями розвитку аграрної галузі і підприємств; Філософія науки

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування теоретичних знань з питань утворення, функціонування і розвитку складних економічних систем мікрорівня та практичних навичок їх аналізу.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- сформувані систему знань про підприємство як організаційну форму господарювання;
- забезпечити теоретичний та емпіричний підхід до розуміння виробничо-організаційної й економічної структури підприємства;
- сформувані теоретико-методологічні засади розуміння виробничих систем і підприємства як виробничої системи;
- надати знання щодо структури і форм функціонування внутрішнього економічного механізму підприємства;
- забезпечити науковий підхід до трактування підприємства як соціальної організації;
- визначити та здійснити аналіз ресурсного потенціалу підприємства;
- закріпити та розширити знання щодо інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства;
- сформувані знання про результативність діяльності підприємства;
- створити системне уявлення про інтегральну ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність;
- встановити параметри оцінки кризового стану підприємства та описати механізм такої аналітики;

- змодельовати розвиток підприємства відповідно до різних його типів;
- з'ясувати чинники економічної стійкості підприємства та умови її забезпечення.

Компетентності:

загальні:

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми і проводити наукові дослідження на відповідному рівні.

ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) під час дослідницької діяльності та вирішення комплексних проблем в галузі економічної науки.

ЗК 7. Здатність діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності.

фахові:

ФК 2. Здобуття глибинних знань з економіки, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових економічних знань, оволодіння відповідною термінологією.

ФК 12. Здатність визначати та критично оцінювати ключові тренди соціально-економічного розвитку та застосовувати їх для формування нових моделей економічних систем та процесів у науковій роботі.

ФК 14. Здатність приймати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку систем і процесів на мікро- та макрорівнях в поточному і перспективному періодах.

ФК 15. Вміння розробляти і обґрунтовувати рекомендації, що мають практичну значущість для досліджуваних суб'єктів господарювання на мікро- та макрорівнях в поточному і в перспективному періодах.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Застосовувати методи критичного аналізу і оцінки сучасних наукових досягнень під час дослідницької роботи, здійснювати синтез нових та комплексних ідей, проводити розширення та переоцінку вже існуючих знань у галузі економічних досліджень.

ПРН 6. Застосовувати методологічний інструментарій для виявлення причинно-наслідкових зв'язків між досліджуваними явищами та процесами, добирати прогресивні загальнонаукові та спеціальні методи та інструменти наукових досліджень у сфері економіки.

ПРН 9. Вміти розробляти практично значимі пропозиції щодо підвищення економічної ефективності функціонування досліджуваних суб'єктів господарювання на мікро- та макрорівнях.

Методи навчання:

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

– за джерелом знань:

МН 1 – словесні методи: лекція, розповідь-пояснення;

МН 2 – наочні методи: демонстрування, спостереження;

МН 3 – практичні методи: практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою, підготовка наукового видання;

– за ступенем керівництва:

МНСР 1 – методи самостійної роботи вдома: усні та письмові домашні завдання; завдання самостійної роботи;

МНСР 2 – робота під керівництвом викладача: самостійна робота; розв'язування задач; виконання практичних завдань.

– *за мисленням:*

МНМ 1 – репродуктивний: робота за готовими зразками;

МНМ 2 – творчий: створення нового, оригінального;

МНМ 4 – частково-пошуковий: активний пошук пізнавальних завдань на основі евристичних програм і вказівок;

МНМ 5 – дослідницький: здобувачі виконують пошукові дії.

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

МСМ 1 – методи формування пізнавальних інтересів: навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації;

МСМ 2 – методи стимулювання і мотивації обов'язку і відповідальності: роз'яснення мети навчального предмета: оперативний контроль; вказування на недоліки, зауваження.

Інноваційні методи навчання:

МНІ 3 – інтерактивні методи: дискусії, диспути; мозковий штурм.

МНІ 4 – комп'ютерні і мультимедійні методи – дистанційне навчання.

4. Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Підприємство як організаційна форма господарювання. Підприємство, його основні ознаки та принципи функціонування. Види та організаційні форми підприємств. Підприємство як відкрита соціально-економічна система. Державне регулювання діяльності підприємств.

Склад та зміст принципів управління підприємством: одноосібного керування та колегіальності; єдності господарського та соціального керівництва; поєднання галузевого та територіального управління; планового ведення діяльності; поєднання матеріального та морального стимулювання; наукового підходу до управління; поєднання прав, обов'язків та відповідальності; підбору та розстановки кадрів; спадковості господарських рішень, ієрархічності і гнучкості системи управління, відповідності керуючої та керованої систем (об'єкту і суб'єкту управління), зворотного зв'язку.

Застосування економічних, організаційно-розпорядчих та соціально-економічних методів управління підприємством.

Тема 2. Виробничо-організаційна й економічна структуризація підприємства.

Економічна модель підприємства за різних економічних теорій (неокласична, інституційна, еволюційна). Підприємницька модель підприємства. Структуризація виробничої системи підприємства. Економічна доцільність та напрями розвитку виробничої, логістичної й соціальної інфраструктури суб'єктів господарювання. Галузева структура підприємства, методика її визначення, аналіз і оцінка ефективності. Оптимізація галузевої структури, спеціалізація, кооперування і комбінування в промислово-

переробному виробництві та його ефективність. Концентрація виробництва, методологія виміру та її вплив на ефективність виробництва. Диверсифікація виробництва, її форми, види. Переваги і загрози. Побудова організаційної структури підприємства. Моделі організаційних структур управління підприємством.

Тема 3. Виробничі системи. Підприємство як виробнича система. Застосування теорії систем до організації виробництва. Елементи системи та її основні ознаки. Виробничі системи. Функції виробничих систем. Фактори внутрішнього і зовнішнього середовища виробничої системи. Сутність підприємства як виробничої системи. Система виробничої діяльності підприємства. Властивості виробничих систем підприємства.

Тема 4. Структура і форми функціонування внутрішнього економічного механізму підприємства.

Структура внутрішнього економічного механізму та принципи його побудови. Організаційні передумови функціонування внутрішнього економічного механізму підприємства. Внутрішній економічний механізм взаємодії підрозділів підприємства. Форми функціонування внутрішнього економічного механізму.

Тема 5. Підприємство (організація) як соціальна система.

Організація як соціальна група. Її види, причини створення та функції. Внутрішній соціальні комунікації. Соціологія і соціально-психологічна структура групи. Поняття соціального та інтелектуального капіталу підприємства. Формування колективу як групи вищого рівня розвитку. Основні характеристики колективу. Теорія особистих якостей лідера. Концепції поведінки лідера. Розвиток персоналу підприємства (форми та методи навчання, підвищення кваліфікації, диверсифікація робочої сили). Мотивація як фактор забезпечення успіху діяльності підприємства.

Тема 6. Ресурсний потенціал підприємства.

Сутність ресурсів і активів підприємства. Класифікація ресурсів на засадах процесного підходу. Ресурсні складники потенціалу підприємства: трудові, соціальні, земельні, матеріально-технічні (основні виробничі фонди, оборотні активи, енергетичні ресурси), фонди грошових коштів, водні і кліматичні ресурси. Особливості, фактори й умови розвитку та використання ресурсного потенціалу підприємства. Чинники які впливають на рівень використання потенціалу підприємства. Методичні аспекти оцінки та ефективності використання ресурсного потенціалу підприємств.

Тема 7. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємства.

Інвестиції: сутність, види та джерела. Змістовна характеристика інвестиційно-відтворювального процесу на підприємстві. Показники та методи оцінки ефективності виробничих інвестицій за умов ринкових відносин між господарюючими суб'єктами з урахуванням грошових потоків, ставки дисконту (капіталізації) господарського ризику та інфляції.

Інвестиційний потенціал та його зв'язок з інноваційним потенціалом. Оцінка ефективності проекту за методом чистої поточної (теперішньої) вартості. Сутність науково-технічного прогресу та інноваційної діяльності.

Пріоритетні напрямки науково-технічного та інноваційного розвитку як фундаментальної бази технологічного оновлення підприємств. Методика визначення економічної ефективності інновацій.

Тема 8. Результативність діяльності підприємства.

Результативність діяльності підприємства: сутність, кількісні та якісні аспекти. Фінансові результати як інтегральний критерій досягнення мети підприємства. Сучасні системи оцінювання результативності діяльності підприємства. Показники фінансових результатів і фінансового стану підприємства. Обґрунтування фінансової стратегії підприємства, його пріоритетних витрат і доходів. Оцінка і діагностика фінансового стану підприємства. Оцінка заборгованості та платоспроможності підприємства. Ліквідність активів і заходи щодо її утримання на бажаному рівні. Показники фінансової активності підприємства. Фінансова рівновага підприємства та умови її збереження. Формування результатів діяльності підприємства.

Тема 9. Інтегральна ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність.

Поняття та види ефективності. Рентабельність діяльності підприємства, її різновиди та методи обчислення. Джерела формування прибутку підприємства. Ринкова ціна і фактори її формування на мікрорівні. Види ринкових цін та прояв їх стимулюючої синхронізуючої сигнальної функції. Рентний принцип ціноутворення у сільському господарстві.

Ціни на сільськогосподарську продукцію і продовольство на сучасному етапі. Цінова конкуренція і цінова конкурентоспроможність. Конкуренція та конкурентоспроможність підприємства на внутрішньому ринку, необхідність розробки стратегій конкуренції.

Методи визначення, фактори та показники що визначають конкурентоспроможність підприємства, його продукції.

Тема 10. Механізм оцінки кризового стану підприємства.

Сутність, параметри та чинники кризових явищ і ситуацій. Можливості попереднього діагнозу та методи ідентифікації кризових явищ різної глибини в умовах діяльності підприємств України; підходи, моделі, показники. Основні підходи до подолання кризових явищ на підприємстві. Типи антикризової реакції та антикризового управління (реактивне, активне, планове). Характеристика основних етапів антикризового управління: діяльність по запобіганню кризи, управління в умовах кризи, діяльність по виводу підприємства з кризи. Організаційне забезпечення виконання антикризових заходів: методи обґрунтування та вибору організаційної форми підсистеми антикризового управління. Стратегічні і тактичні заходи антикризового управління підприємством.

Тема 11. Розвиток підприємства: сучасні моделі та типи розвитку.

Передумови, напрямки та типи розвитку сучасних моделей підприємств. Стратегічні напрями розвитку підприємства: зростання, стабілізація. Скорочення. Передумови та причини диверсифікації як напряму зростання. Стратегії синергійної та конгломератної диверсифікації (за І. Ансофом). Вертикальна інтеграція – агрохолдинги. Передумови, обмеженість у часі та

стратегічна небезпечність використання стратегії стабілізації. Види стратегій стабілізації: пауза, продовження з обережністю, стратегія прибутковості. Передумови для прийняття рішення про скорочення видів діяльності. Шляхи скорочення діяльності: оздоровлення, продаж, ліквідація, банкрутство.

Стратегічні альтернативи в разі успішного та невдалого проведення скорочення діяльності.

Трансформація підприємств. Проблеми здійснення та підвищення ефективності реструктуризації підприємств. Вітчизняний і зарубіжний досвід реструктуризації різних суб'єктів господарювання. Процес санації (фінансового оздоровлення) потенційно конкурентоспроможних підприємств (організацій).

Тема 12. Економічна стійкість підприємства та чинники її забезпечення.

Стійкість як економічна категорія та найважливіша властивість сучасного підприємства. Чинники, що обумовлюють рівень стійкості підприємства. Невизначеність як детермінанта стійкості / нестійкості підприємства. Поняття «стійкість підприємства», класифікація видів стійкості (стратегічна, тактична, оперативна). Економічна фінансова стійкість: індикатори рівня властивостей. Стійкість виробничої діяльності підприємства. Ринкова стійкість підприємства та засоби її зміцнення.

Проблема стійкості підприємства з погляду концепції стійкого розвитку.

Методичні підходи та інструментарій оцінювання економічної стійкості підприємства. Організаційне забезпечення функціонування механізму управління стійкістю підприємства. Роль інформаційної підсистеми підприємства у забезпеченні його стійкості.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 180 год.

Кількість кредитів – 6,0.

Форма семестрового контролю – екзамен.

Для здобувачів вищої освіти 051 АС ЕКОН дфд 2021

ПРН	Форми оцінювання
ПРН 4. Застосовувати методи критичного аналізу і оцінки сучасних наукових досягнень під час дослідницької роботи, здійснювати синтез нових та комплексних ідей, проводити розширення та переоцінку вже існуючих знань у галузі економічних досліджень	– опитування; – виконання практичних завдань; – написання рефератів; – підготовка презентацій;
ПРН 6. Застосовувати методологічний інструментарій для виявлення причинно-наслідкових зв'язків між досліджуваними явищами та процесами, добирати прогресивні загальнонаукові та спеціальні методи та інструменти наукових досліджень у сфері економіки	– написання есе; – розробка глосарію; – екзамен
ПРН 9. Вміти розробляти практично значимі пропозиції щодо підвищення економічної ефективності функціонування досліджуваних суб'єктів господарювання на мікро- та макрорівнях	

Шкала та критерії оцінювання видів робіт за темами наступні.

При виконання вправ на практичних заняттях нараховується:

0 балів – потрібне повторне виконання вправи.

1 – 2 бали – здобувач правильно вирішив 30 % завдань та недостатньо демонструє володіння навчальним матеріалом при поясненні ходу його виконання. Не демонструє досягнення половини запланованих результатів;

3 – 4 бали – здобувач правильно вирішив 70-80 % завдань, але допустив помилки, неточності в розрахунках. Не аргументовано виклав висновки. Демонструє досягнення більшої частини запланованих результатів навчання, може пояснити хід виконання завдання;

4 – 5 балів – здобувач правильно вирішив усі завдання. В повному обсязі володіє методом чи методикою виконання завдання. Аргументовано подав висновки до виконаного завдання. Може пояснити хід виконання завдання. Вміє використовувати здобуті знання у власних дослідженнях. Демонструє рівень досягнення запланованих результатів.

Підготовка реферату, презентації (0 – 3 бали):

0 балів – здобувач не підтверджує здобуття ним програмних результатів навчання: тема реферату не розкрита, список використаної літератури містить менше 3 наукових джерел, оформлення документу здійснено з критичними порушеннями, презентація відсутня, здобувач відмовляється від захисту;

1 бал – здобувач підтверджує здобуття ним програмних результатів навчання на мінімально необхідному рівні: тема реферату розкрита правильно, але з порушеннями вимог щодо повноти та логіки викладу матеріалу; список джерел інформації містить 4-5 найменувань навчальної літератури, в оформленні документу наявні некритичні порушення, презентація відсутня або не висвітлює предмет аналізу у повному обсязі, при захисті реферату здобувач не повною мірою володіє матеріалом за темою;

2 бали – здобувач підтверджує здобуття ним програмних результатів навчання на рівні, що перевищує мінімально необхідний: тема реферату викладена правильно, матеріал реферування відповідає вимогам щодо повноти та логіки викладу матеріалу; список джерел інформації містить 4-5 найменувань (зазначені як видання навчальної літератури, так і наукової), в оформленні документу наявні некритичні порушення, презентація висвітлює предмет аналізу, але має вади недостатньої конкретизації матеріалу, при захисті здобувач достатньою мірою володіє матеріалом за темою реферату;

3 бали – здобувач підтверджує здобуття ним програмних результатів навчання на рівні, що перевищує мінімально необхідний: проблема, яка розглядається в рефераті, викладена повно, послідовно, логічно; список джерел інформації містить 4-5 найменувань (зазначені видання як навчальної літератури, так і наукової; зокрема найновіші публікації провідних вітчизняних та іноземних науковців); оформлення документу відповідає стандарту, презентація наявна і повністю висвітлює досліджувану тему,

здобувач при захисті реферату демонструє повне засвоєння матеріалу.

Підготовка есе (нарис вільної композиційної форми із 4-7 речень за переліком питань визначених для самоконтролю), глосарію (0 – 2 бали):

0 балів – потребується повторне виконання;

1 бал – здобувач частково підтверджує здобуття ним програмних результатів навчання. Есе має занадто малий обсяг, не розкриває проблему. Глосарій не повний за обсягами;

2 бали – здобувач підтверджує здобуття ним програмних результатів навчання на рівні, що перевищує мінімально необхідний. Есе або глосарій відповідають стандарту.

Шкала та критерій оцінювання знань здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою Економіка спеціальності 051 Економіка на етапі атестації – екзамен складається з двох теоретичних питань та одного практичного завдання.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Теоретичне (2 питання)	0 - 2	Відсутність відповіді взагалі, або в недостатньому обсязі на обидва теоретичні питання не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувачів вищої освіти
	3 - 6	Свідоме і повне відтворення матеріалу з деякими неточностями у викладеному матеріалі; виклад матеріалу достатньо обґрунтований, дещо порушено послідовність викладу. Відповідь стилістично та граматично правильна. Якщо зазначені ознаки відносяться до обох теоретичних питань то оцінка здійснюється за максимальною кількістю балів заданого інтервалу, до одного із них – мінімальна кількість балів заданого інтервалу
	7 - 10	Кожне теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про глибоко обґрунтований, логічний, переконливий виклад матеріалу, відповідь містить власні приклади, що свідчить про творче застосування матеріалу. По кожному із теоретичних питань відповідь стилістично та граматично правильна. Відповідь на кожне теоретичне питання повністю відображає знання з навчальної дисципліни, в повній мірі забезпечує формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання з теорії дисципліни у здобувачів вищої освіти
Максимальна кількість балів	10	-
Мінімальна	6	-
Практичні вправи,	0 - 2	Відсутність розрахунку практичного завдання взагалі або визначені проміжні показники за правильною методикою. Це не

завдання, ситуації, задачі)		дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	3 - 6	Завдання виконане до кінця, але з порушенням рекомендованої методики розрахунку, виявлені помилки у розрахунках. Висновки не конкретні, а загальні. Не використана професійна термінологія
	7 - 10	Розрахунку практичного завдання (ситуації) виконані методично правильно, безпомилково в розрахунках. Сформульовано повні висновки, на професійному рівні, використана наукова термінологія. Виконане практичне завдання свідчить про формування відповідних компетентностей та отримання програмних результатів з практичного навчання
Максимальна кількість балів	10	
Мінімальна	6	
Разом за екзамен, max, балів	20	
min, балів	12	

Схема нарахування балів за темами навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти АС_051 ЕКОН_дфд_2021

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання			Разом
	виконання практичних завдань	виконання самостійної роботи		
		підготовка реферату, презентація	підготовка есе, глосарію	
Тема 1. Підприємство як організаційна форма господарювання	5			5
Тема 2. Виробничо-організаційна й економічна структуризація підприємства	5			5
Тема 3. Виробничі системи. Підприємство як виробнича система	5	3	2	10
Тема 4. Структура і форми функціонування внутрішнього економічного механізму підприємства	5			5
Тема 5. Підприємство (організація) як соціальна система	5			5
Тема 6. Ресурсний потенціал підприємства	5	3	2	10

Тема 7. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємства	5			5
Тема 8. Результативність діяльності підприємства	5	3	2	5
Тема 9. Інтегральна ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність	5			10
Тема 10. Механізм оцінки кризового стану підприємства	5			5
Тема 11. Розвиток підприємства: сучасні моделі та типи розвитку	5	3	2	5
Тема 12. Економічна стійкість підприємства та чинники її забезпечення	5			10
Всього	60	12	8	80
Екзамен				20
Разом				100

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бойчик І. М. Економіка підприємства: підручник. Київ: Кондор, 2016. 378 с.
2. Гетьман О., Шаповал В. Економіка підприємства. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 488 с.
3. Гринчуцкий В., Карапетян Е., Погрищук Б. Економіка підприємства. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.
4. Економіка підприємства: навчальний посібник / І. М. Посохов та ін. Харків: КЕТУ «ХПП», 2016. 380 с.
5. Економіка підприємства. Збірник тестів і задач / Харченко Т. та ін. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 240 с.
6. Іванілов О. Економіка підприємства Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 728 с.
7. Круш Г. Е., Макалюк І. Управління трансакційними витратами промислових підприємств. Методологія і практика Київ : Кондор, 2019. 300 с.
8. Петрига О. М., Яворська Т. Е, Прус Ю. О. Економіка аграрного підприємства: навчальний посібник. Мелітополь : Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2016. 498 с.
9. Таранюк Л. М. Потенціал і розвиток підприємства: навч. посіб. Суми : Видавничо-виробниче підприємство «Мрія-1», 2016. 278 с.

10. Царенко А. Економічний аналіз діяльності підприємств агропромислового комплексу. Суми : Університетська книга, 2016. 239 с.
11. Швиданенко Г., Пестрецова-Блоцкая О. Бізнес-економіка: 9Z : Віпол, 2018. 216 с.
12. Яркіна Н. Економіка підприємства Київ : Ліра-К, 2017. 596 с.

Допоміжні

1. Barringe B. R., Bruce R. Entrepreneurship: Successfully Launching New Ventures (6th Edition) (What's New in Management). Pearson. 2019, 624 p.
2. Bridge S., O'Neill K. Understanding Enterprise (5th Edition). Red Globe Press, 2017. 382 p.
3. Maiey S., Welker J. Pearson Baccalaureate: Economics new bundle (not pack). Harlow, United Kingdom : Pearson Education Limited, 2018. 720 p.
4. McCain R. A The Economics of Small Business An Introductory Survey. World Scientific Publishing Co Pte Ltd, 2018. 284 p.
5. Ramanadham V. V. The Economics of Public Enterprise Series: Routledge Library Editions, Public Enterprise and Privatization 1st Edition : Routledge, 2019. 486 p.
6. Ricketts M. The Economics of Business Enterprise: An introduction to Economic Organisation and the Theory of the Firm (Fourth Edition). Edward Elgar Pub, 2019. 688 p.

Інформаційні ресурси

1. Державний комітет статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. <http://www.rada.kiev.ua>. – веб-сторінка Верховної Ради України.
3. <http://www.gov.ua> – веб-сторінка Кабінету Міністрів України.
4. <http://www.minagro.kiev.ua>. – веб-сторінка Міністерства агропромислової політики України
5. <http://www.me.gov.ua/kaznach./plsql/kaza.a10> – веб-сторінка Головного управління державного казначейства України.
6. <http://www.ukrstat.gov.ua> – веб-сторінка Державного комітету статистики України.